

dokumenterne i deres egen sag. Dette afgrænsningsspørgsmål er ikke særegent for bestemmelserne om aktindsigt, men opstår også i forhold til lovforslagets øvrige bestemmelser, der tillægger parter visse beføjelser i forbindelse med sagsbehandlingen og en sags afgørelse. Spørgsmålet opstår således også i forhold til bestemmelserne om obligatorisk partshøring og om partens ret til på eget initiativ at afgive en udtalelse til sagen, jfr. lovforslagets kapitel 4 og bestemmelserne om begrundelse m.v. i kapitel 6.

Den gældende offentlighedslovs § 10 afgrænser – i overensstemmelse med hvad der var gældende efter partsoffentlighedsloven – den personkreds, der har partsstilling som »ansøgere, klagere og andre parter«. Lovforslaget indeholder ikke nogen udtrykkelig definition af partsbegrebet, men skal forstås i overensstemmelse med den praksis, der med udgangspunkt i partsoffentlighedsloven og den gældende offentlighedslov har udviklet sig med hensyn til indholdet heraf.

Lovforslagets partsbegreb omfatter for det første ansøgere, dvs. personer, der til en forvaltningsmyndighed har indgivet ansøgning om en ydelse, tilladelse eller lignende. Endvidere omfatter partsbegrebet klagere, dvs. personer, der som klageberettigede har indgivet klage til en rekursinstans i en dem vedkommende sag. Også personer, til hvem et forbud eller påbud rettes eller vil blive rettet, vil have stilling som part i den pågældende sag. Partsbegrebet omfatter således typisk den eller dem, til hvem den afgørelse, der træffes, vil blive stilet, men også andre fysiske eller juridiske personer kan have stilling som part i sagen. På nogle områder vil f.eks. også kommuner og andre offentlige myndigheder kunne have partsstatus.

I de særlige tilfælde, hvor der kan opstå tvivl, må der navnlig lægges vægt på, hvor væsentlig den pågældendes interesse i sagen er, og hvor nært denne interesse er knyttet til sagens udfald. I overensstemmelse med den praksis, der har udviklet sig under partsoffentlighedsloven og den gældende offentlighedslov, omfatter partsbegrebet som udgangspunkt i hvert fald den, hvis interesse i den verserende eller afgjorte sags udfald er af en sådan intensitet, at den efter forvaltningsrettens almindelige regler kvalificerer den pågældende som kompetent til at påklage afgørelsen til en rekursinstans eller til at indbringe sagen for domstolene. I tilfælde, hvor speciallovgivningen tillægger andre end afgørelsens adressat en klagekompetence, som de ikke ville have efter forvaltningsrettens almindelige regler, vil de pågældende derimod ikke nødvendigvis have stilling som part i forhold til forvaltnings-

lovens regler. Har en sådan person imidlertid indgivet klage, må den pågældende dog som udgangspunkt anses som part i selve klagesagen.

Anmeldere, forurettede, vidner m.v. i straffesager vil normalt ikke være parter i lovens forstand. Har en person imidlertid en væsentlig retlig interesse i sagens udfald – f.eks. som følge af et erstatningskrav i en færdselsstraffesag – vil den pågældende normalt have stilling som part i anklagemyndighedens sag.

I miljøsager vil afgrænsningen af kredsen af parter ofte være vanskelig, jfr. bemærkningerne til § 18, stk. 2, nr. 5. Den eller de, som afgørelsen retter sig imod, har stilling som part. Personer, der efter miljølovgivningen er klageberettigede, er som nævnt ovenfor ikke af den grund parter i lovens forstand, medmindre de har den fornødne retlige interesse i sagens afgørelse. Afgørelsen af, om en klageberettiget på dette område tillige er part i sagen i 1. instans, må bero på en konkret vurdering af afgørelsens betydning for den pågældende. Indgives klage, vil klageren blive part i selve klagesagen.

Det forhold, at en person ved sin henvendelse til en forvaltningsmyndighed rent faktisk giver anledning til, at myndigheden rejser en sag, medfører ikke i sig selv, at den pågældende bliver part i sagen. Således vil den, der ved at rette henvendelse til f.eks. den kommunale tilsynsmyndighed giver anledning til, at tilsynsmyndigheden iværksætter en undersøgelse, ikke af denne grund få stilling som part i tilsynsmyndighedens sag eller den underliggende sag, der har givet anledning til henvendelsen.

Med hensyn til partsbegrebets rækkevidde kan der endvidere henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 1. Det følger af det dér anførte, at lovforslagets bestemmelser, der tillægger en sags parter visse beføjelser, dvs. reglerne om parters aktindsigt, om partshøring (kapitel 4) og om begrundelse af forvaltningsafgørelser (kapitel 6), som hovedregel ikke finder anvendelse på sager om gennemførelse af generelle forskrifter eller foranstaltninger af almindelig karakter. Foranstaltningerne af almindelig karakter kan bl.a. være udarbejdelse af generelle planer. Som eksempel kan nævnes en kommunal spildevandsplan, der ifølge lovgivningen omfatter alle ejendomme i en kommune.

Den, der er part i en sag, kan bemyndige en anden til på sine vegne at udnytte adgangen til aktindsigt. Navnlig hvis begæringen om aktindsigt på partens vegne fremsættes af andre end advokater eller udøvere af erhverv, der inden for det på-